

BEAUFORTIA

SERIES OF MISCELLANEOUS PUBLICATIONS

ZOOLOGICAL MUSEUM - AMSTERDAM

No. 52

Volume 5

March 24, 1956

De stand van de Ooievaar, *Ciconia c. ciconia* (Linné), in Nederland in 1955*)

(The status of the White Stork in the Netherlands in the year 1955)

door

H. TERLINGEN en Dr A. C. V. VAN BEMMEL

(Afdeling Natuurbescherming en Landschap van het Staatsbosbeheer te Utrecht)

Met ingang van het jaar 1955 zal door de afdeling Natuurbescherming en Landschap van het Staatsbosbeheer jaarlijks een landelijke telling van de ooievaar in Nederland georganiseerd worden.

De laatste landelijke telling vond in 1950 plaats. De resultaten van dit onderzoek werden opgenomen in *Beaufortia*, vol. 5 nr. 45, p. 23—43 15 April 1955.

Om de telling 1955 zo volledig mogelijk te doen zijn, werd een oproep tot medewerking geplaatst in nagenoeg alle tijdschriften welke zich met de natuur bezighouden, terwijl via het Algemeen Nederlands Persbureau (A.N.P.) een voor de pers bestemd telexbericht werd uitgezonden met het verzoek om aan de census 1955 aandacht te besteden. Zéér veel landelijke, plaatselijke en regionale bladen hebben op dit verzoek gunstig gereageerd en, behalve de oproep tot medewerking, artikelen over dit vraagstuk gepubliceerd.

De medewerkers aan de telling 1950 werden zoveel mogelijk wederom ingeschakeld, de „eigenaars” van alle bekende ooievaarsnesten werden om inlichtingen betreffende de data van aankomst en vertrek, bewoning, aantal eieren en broedresultaten aangeschreven, evenals alle gemeentebesturen in welker ressort nesten voorkomen. Practisch iedereen van wie verwacht kon worden inlichtingen te kunnen verstrekken werd ingeschakeld, zodat de telling 1955 dan ook met vrij grote zekerheid volledig genoemd kan worden.

In vergelijking met 1950, toen 83 bewoonde nesten¹⁾ geregistreerd werden, moet voor 1955, met 58 bewoonde nesten, van een zéér grote

*) Received December 19, 1955.

¹⁾ In het overzicht van 1950 werden 85 nesten als bewoond opgegeven. Dit getal is niet juist, daar in de provincie Groningen de gegevens van de nesten onder de nummers 39 en 40 betrekking hebben op no. 40, het nest van P. GJALTEMA. Voor Friesland werden abusievelijk 11 bewoonde nesten geteld inplaats van 12 en de gegevens van de provincie Drente, onder de nummers 36, 37 en 38, hebben alle drie betrekking op hetzelfde nest, dat van R. v. GEMER te Buinen. De telling en de gegevens corrigerend blijken er voor 1950 in totaal 83 bewoonde nesten geweest te zijn.

teruggang gesproken worden. Behalve deze 58 bewoonde nesten werden er nog ca. 20 nesten niet blijvend bezocht of werden door een solitair bewoond.

Bij het onderzoek bleek dat verschillende nesten, bij de vorige telling nog bewoond, nu onbewoonbaar of zelfs verdwenen waren. Daarentegen konden van enkele nieuw opgerichte nesten reeds broedresultaten gemeld worden.

Als mogelijke oorzaken van de achteruitgang van het aantal ooievaars in Nederland worden in de regel aangegeven: klimaatsverandering, invloed van menselijke activiteiten als ontginning, ontwatering, intensieve bodemexploitatie, alsmede jacht in het buitenland. Bij het nagaan van de gegevens over 1955 valt het echter op, dat er om het bezit van verschillende nesten door de vogels gevochten is, waarbij broedsels verloren zijn gegaan.²⁾ Hetgeen er op zou kunnen wijzen, dat er in Nederland een tekort is aan voldoende bewoonbare nesten.

Daarnaast werden in 1955 door de storm 4 nesten beschadigd, waarbij 12 eieren verloren gingen.³⁾

In 1955 gingen door gevechten en door storm 3 jonge ooievaars en minstens 37 eieren verloren.

Het zal daarom aanbevelenswaardig zijn vóór het broedseizoen 1956 na te gaan welke nesten verbetering behoeven en waar eventueel nieuwe nesten bijgeplaatst zouden moeten worden. Hierbij zou rekening gehouden dienen te worden met die nesten, waar 4 of 5 jaar geleden nog jongen uitvlogen, opdat deze vogels bij de terugkeer naar de geboortestreek het nest bewoonbaar vinden, of tenminste een nest in de onmiddellijke omgeving van het oude nest. Het is zaak de eigenaars

2) Nesten waar in 1955 om gevochten is:

<i>Groningen</i>	: Doezum, H. J. WOUDA.	3 eieren uitgeworpen.
	: Niekerk, A. WOUDA.	3 eieren uitgeworpen.
<i>Friesland</i>	: Rijperkerk, R. J. RIEDSTRA.	
	: Veenwouden, F. ANTONIDES.	
<i>Drente</i>	: Wolvega-Weststellingwerf, C. DE HAAN.	
	: Bovenboer, E. FORTUIN.	
	: Bronnegerveen, B. ENSING.	4 eieren uitgeworpen.
	: Buinen, R. v. GEMER.	
	: Eexterzandvoort, J. TORENBOSCH.	5 eieren uitgeworpen.
<i>Overijsel</i>	: Kolderveen, H. J. VAN DIJK.	
	: Kolderveen, K. RUMPH Gzn.	één ei gebroken.
	: 's Heerenbroek, H. KLEIN.	
	: Wijhe, P. POL (18).	4 eieren verloren gegaan.
<i>Utrecht</i>	: Zalk, F. VAN DIJK.	3 jonge ooievaars verloren gegaan.
	: Montfoort, C. DOESBURG.	
<i>Noord-Brabant</i>	: Almkerk, P. H. ROMBOUTS.	3 eieren uitgeworpen.
	: Dussen, Raadhuis.	2 eieren uitgeworpen.
<i>Zuid-Holland</i>	: Ottoland, Ned. Herv. Kerk.	

3) Beschadigde nesten:

<i>Friesland</i>	: Gorredijk, A. JONGMA.	5 eieren verloren gegaan.
	: Henshuizen, B. S. VAN DAM.	3 eieren verloren gegaan.
<i>Utrecht</i>	: Montfoort, C. DOESBURG.	1 ei verloren gegaan.
<i>Zuid-Holland</i>	: Oudewater, Stadhuis.	3 eieren verloren gegaan.
	: Slikkerveer, Scheepswerf.	

van deze nesten tot deze verbetering aan te sporen en/of zo nodig mid-
delen te beramen dit met steun van anderen te kunnen doen.

Ook dienen maatregelen genomen te worden om de kansen te ver-
kleinen dat nesten bij stormweer afwaaien.

Door het bewoonbaar maken van oude nesten, alsmede het oprichten
van nieuwe nesten kan wellicht een vernietiging van broedsels, zoals
in 1955 in enkele gevallen, voorkomen worden, hetgeen de ooievaars-
stand in Nederland alleen maar ten goede kan komen.

Opvallend is het succes dat de heer W. DRIESSEN te Duiven dit jaar
behaalde met een nieuw ingericht nest bij zijn nieuw gebouwde woning.
Op een 6 à 7 meter hoge paal werd een wagenrad bevestigd, waarop
planken, waartussen ruimte werd uitgespaard om doorwatering moge-
lijk te maken. Hierop werden een twaalfstal takkenbossen uitgespreid,
welke met draad goed op het wiel werden vastgemaakt. Twee kruiwag-
ens grond werden er op gebracht, waarover zeggepollen, de zgn.
„sikpollen”, werden gelegd. Met zeggepollen werd ook de ruimte tussen
de onderlaag van planken opgevuld. Over het gehele nest, dat vlak
moet zijn en geen komvorm mag vertonen om het kneuzen van de eieren
tegen te gaan, komt een 6 à 8 cm dikke laag zuivere paardenmest. Door
de regen wordt deze laag rul, welk effect ook met turfmolm bereikt kan
worden. Op deze wijze werd een nest verkregen, dat direct bewoond
werd en waarvan 3 jonge ooievaars zijn uitgevlogen.

Evenals in het overzicht van 1950 zijn de ooievaarsnesten provincie-
gewijs gerangschikt, doch opnieuw genummerd, waarachter het oude
nestnummer duidelijkshalve vermeld wordt. Alleen die nesten zijn op-
genomen, welke het vorig jaar nog bewoond waren of pas zijn opgericht.

Een † geeft aan, dat het nest door 2 ooievaars bewoond werd, maar
dat er om welke reden dan ook, geen jongen zijn uitgevlogen.

Een — betekent, dat het nest niet of slechts tijdelijk bewoond of be-
zocht werd, of dat er slechts één vogel aanwezig is geweest.

Staat er een cijfer aangegeven, dan heeft dit betrekking op het aantal
uitgevlogen jongen.

Overzicht van de in 1955 bewoonde broedplaatsen.
(Survey of nesting sites occupied during the year 1955).

TABEL I
Provincie Groningen

Nummer (Number)		Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
1955	1950			Naam (Name)	Adres (Address)		
1.	(4)	Bellingwolde	Bellingwolde	G. JIPPING	B 197	boom (tree)	4
2.	(30)	Doezum	Grotegast	H. J. WOUIDA	Prov. weg 109	boom (tree)	+
3.	(21)	Haren	Haren	R. VELTHUIS	Rijksstr. weg 65	boom (tree)	2
4.	(40)	Marum	Marum	P. GJALTEMA	A 157	boom (tree)	2
5.	(45)	Niekerk	Oldekerk	A. WOUIDA	B 122	boom (tree)	+
6.		Oldekerk	Oldekerk	K. HOVING	C 176	boom (tree)	—
7.	(15)	Rodehaan	Noorddijk	Wijlen J. v. HEMMEN	Oude Rode- baanster- weg 19	boom (tree)	--
8.	(11)	Veendam	Veendam	R. NIEBOER Pz.	Ommelan- derwijk 50	boom (tree)	--

OPMERKINGEN :

1. In 1955 zijn de 4 jongen geringd: 263091-263092-263093-263094 (Rijksmuseum Nat. Hist. Leiden). Op 21 April werd 1 ei uitgeworpen.
2. Na een broedperiode van 3 weken werden bij een gevecht met andere ooievaars 3 eieren uitgeworpen. De eieren waren niet gekneusd en werden weer in het nest gelegd. Op 31 Aug. werden deze eieren uitgeworpen.
5. Op 6 April kwam de eerste vogel die alleen bleef tot 19 April. Daarna was de ooievaar steeds absent, waarschijnlijk naar het nest van H. WOUIDA, 9 km verder (nr. 2), 25 April arriveerde een nieuwe vogel. Op 26, 27 en 28 April kwam telkens een tweede vogel, maar dan werd er steeds gevochten. Op 29 April kwam er een, waarmede vrede werd gesloten. 18 Mei werden 3 eieren onder het nest gevonden, nadat de avond te voren om plm. half 10 een vechtpartij had plaats gevonden. Het ouderpaar bleef tot eind Juli steeds aanwezig, maar nadien gingen de vogels geregeld op het nest van K. HOVING te Oldekerk (nr. 6). Ze kwamen bij A. WOUIDA maar zelden terug, de laatste maal op 24 Augustus, toen zij ook des nachts bleven.
6. Zie opmerking onder 5. Het nest staat plm. 1 km ten Westen van het nest van A. WOUIDA te Niekerk.
7. Op 16, 17 en 18 April op het nest geweest en daarna niet teruggekeerd.
8. Op 6 Juni 2 ooievaars gearriveerd, die het nest bedrijfsvaardig maakten. Om broedsel te verwezenlijken was het klaarblijkelijk te laat.

TABEL 2
Provincie Friesland

Nummer (Number)		Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
1955	1950			Naam (Name)	Adres (Address)		
1.		Beetsterzwaag	Smallingerland	M. SIERSEMA-OSWALD	Huize Avidene	paal (pole)	2
2.	(42)	Beetsterzwaag	Opsterland	Baron VAN HARINXMA THOE SLOOTEN	Harinxma State	paal (pole)	—
3.	(11)	Buitenpost	Achtkarspelen	Mevr. G. KUIPERS-RADEMA	Rijkstr. weg	paal (pole)	2
4.	(33)	Drachten	Smallingerland	A. J. BOTTINGA	Zuid 43 voor boerderij „It Süd“	paal (pole)	2
5.	(18)	Drogeham	Achtkarspelen	G. G. SCHAPER	Kerkstr. 27	boom (tree)	—
6.	(47)	Gorredijk	Opsterland	A. JONGMA	Hoek Hogedijk-Badweg	paal (pole)	+
7.	(66)	Henshuizen bij Akkrum	Utingeradeel	B. S. v. DAM	Akkrum E 13	wagenwiel op boomstam (wheel on pole)	+
8.		Heerenveen	Heerenveen	Geneesheer-Directeur	Ziekenhuistuin	paal (pole)	—
9.	(3)	Kollum	Kollumerland	J. ROOSDORP	Voorstr. 5	paal (pole)	—
10.	(48)	Langezwaag	Opsterland	D. J. MAAT	Luxewoude 92 post	paal (pole)	—
11.	(9)	Oenkerk	Tietjerksteradeel	F. WEIDEMA	Langezwaag „Stania-state“ Rengersweg 98	boom (tree)	+
12.	(5)	Oranjewoud	Heerenveen	Landbouw en Coöperatiecentrum „Oranjewoud“	Lindelaan 1	paal (pole)	2
13.	(32)	Oudega	Smallingerland	Ned. Herv. Pastorie		boom (tree)	+
14.	(23)	Rijperkerk	Tietjerksteradeel	R. J. RIEDSTRA	Slachtedijk 3	paal (pole)	3
15.	(45)	Tijnje	Opsterland	K. J. HUISMAN	Nr. 87	paal (pole)	—
16.	(46)	Tjalleberd	Heerenveen	K. KROL	273	schoorsteen (chimney)	+
17.	(8)	Veenwouden	Dantumadeel	F. ANTONIDES	Nr. 68	paal (pole)	—
18.	(52)	Wolvega	Weststellingwerf	C. DE HAAN	v. Harenstr. 63	paal (pole)	—

OPMERKINGEN :

- Soms zijn er twee vogels, soms één vogel op het nest. Van broeden komt al jaren niets meer.
- In 1954 werden na een vechtpartij de eieren uit het nest geworpen. In 1955 slechts één ooievaar aanwezig.
- Op 18 Mei werd het nest door storm van de paal gerukt. Van de 5 eieren was er één gebroken; de overige 4 werden weer in het nest gelegd. Broedsel mislukt.
- Met rukwind het nest met 3 flink bebroede eieren afgewaaid.

8. Op 5 April en 20 April 2 ooievaars gearriveerd, die korte tijd zijn gebleven.
9. Nest door solitair bewoond.
10. Het nest werd zeer onregelmatig door 2 ooievaars bewoond. Ze bouwden niet.
11. Het vrouwtje is eerst gekomen en legde 6 onbevuchte eieren, welke zich thans bevinden in het Fries Natuurhistorisch Museum te Leeuwarden. Na aankomst van het mannetje werden geen copulaties waargenomen. Enkele jaren geleden deed zich hetzelfde verschijnsel voor.
13. De tweede ooievaar is laat gekomen.
15. Een solitair.
16. Op 24 April een ei uitgeworpen. Later weer 5 eieren uitgeworpen.
17. Op 2 Mei werden copulaties waargenomen. Op 5 Mei kwam er 's avonds laat een ooievaar. Zij geraakten in gevecht; daarna is er maar één ooievaar gebleven.
18. Door roeken van de kolonie bij de oude nestplaats werd steeds nestmateriaal weggehaald. Waarschijnlijk zijn hierdoor de ooievaars verdreven. Op 30 Mei vond een gevecht plaats tussen 2 paartjes om het in 1955 bij een boerderij opgerichte nest.

TABEL 3
Provincie Drente

Nummer (Number)		Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
1955	1950			Naam (Name)	Adres (Address)		
1.	(15)	Annen	Anloo	H. RAAD	C 270	boom (tree)	4
2.		Bovenboer	Nijeveen	E. FORTUIN	Kolonie Bovenboer 131	boom (tree)	—
3.	(6)	Bronnegerveen	Zuidlaren	D. J. BULTHUIS	Huize Grieta, Groningsestr. 8	wagenwiel in boom (wheel in tree)	1
4.	(11)	Bronnegerveen	Borger	B. ENSING	C 75 Post Borger	boom (tree)	2
5.	(37)	Buinen	Borger	R. v. GEMER	B 33	boom (tree)	—
6.	(19)	Eexterzandvoort	Anloo	J. TORENBOS	D 11, post Gieten	boom (tree)	3
7.	(52)	Emmen	Emmen	OOSTING, Noorderdierenpark	Hoofdstr. 8	paal (pole)	—
8.	(80)	Groeneveld	Meppel	P. MASTENBROEK	Groeneveld 1	boom (tree)	1
9.	(75)	Havelte	Havelte	L. SCHIPHORST	Veendijk 19	boom (tree)	—
10.	(79)	Kolderveen	Nijeveen	H. J. v. DIJK	B 21	boom (tree)	—
11.		Kolderveen	Nijeveen	K. RUMPH Gzn.	b.b. 38	boom (tree)	2
12.	(77)	Nijeveen	Nijeveen	J. KARSTEN	Dorp 57	boom (tree)	1
13.	(66)	Oosteinde	Ruinerwold	H. SNIJDER	A 38	schuurdak (roof)	—
14.	(70)	Oosteinde	Ruinerwold	H. KOK	A 126	dak (roof)	2
15.	(81)	Oosterboer	Meppel	J. BERKENBOS	52	paal (pole)	4
16.	(76)	Nijeveen	Nijeveen	H. VELD Jzn.	Dorpsstr. 131	boom (tree)	3
17.	(35)	Westdorp	Borger	J. EGGENS, Sr.	G 16	boom (tree)	3
18.	(10)	Zuidlaarderveen	Zuidlaren	Gebr. MOORLAG	G 68	boom (tree)	—

OPMERKINGEN :

2. In 1955 zijn er eerst 2 ooievaarders geweest, die door de ooievaar, die thans het nest bewoond, verdreven werden.
4. Waarschijnlijk zijn er meer dan 2 eieren geweest, want er is in het begin geweldig gevochten.
5. In 1955 vlogen op 9 April 2 ooievaarders rond het nest, maar keerden er niet terug. Een later bericht meldt: Alle 4 eieren door ruzie uit het nest gegooid.
6. Op 6 Mei is het wijfje verdreven en zijn twee nieuwe vogels teruggekomen, die de 5 eieren hebben uitgeworpen. J. TORENBOS schrijft later, dat er 3 jongen zijn uitgevlogen.
7. Tot 1955 steeds 1 ooievaar aanwezig. Dit jaar 6 weken gebroed, doch geen jongen grootgebracht.
8. Er waren 4 eieren, waarvan er 2 zijn uitgekomen. Eén jong is halfwas gestorven.
9. Zo af en toe wel eens een ooievaar op het nest geweest, maar het nest werd niet bewoond.
10. Eerst zijn er 2 ooievaarders geweest, welke na gepaard te hebben door een andere ooievaar verdreven werden, welke gebleven is.
11. Eén ei gebroken. Er zijn vechtpartijen om het nest geweest.
13. Tot en met 1954 is het nest steeds bewoond geweest. In 1954 gooiden kraaien de eieren uit het nest.
18. In 1955 arriveerde op 12 April één ooievaar, doch deze vertrok weer op 26 April. Daarna is het nest niet meer bewoond geweest.

TABEL 4.
Provincie Overijssel

Nummer (Number)	Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955	
			Naam (Name)	Adres (Address)			
1955	1950						
1.	(26)	Averreest	Averreest	D. A. KLAVER	Hoofd- vaart 23	boom (tree)	—
2.	(9)	Barsbeek	Vollenhove	J. BOES	B 134 a	boom (tree)	3
3.	—	Genemuiden	Genemuiden	Gemeente	Plantsoen	paal (pole)	—
4.	(16)	's Heeren- broek	IJsselmuiden	H. KLEIN	Zwolse- weg 73	boom (tree)	—
5.	—	Hengelo	Hengelo		C. P. Stork- plein 35	schoorsteen (chimney)	—
6.	(35)	Herxen	Wijhe	B. SCHILDER	G. 80	schoorsteen (chimney)	—
7.	(8)	Oldemarkt	Oldemarkt	S. P. J. HAVER- KAMP	Hoofdstr. 86	paal (pole)	—
8.		Onna	Steenwijker- wold	J. BOVERHOF	Onna III 22 post	boom (tree)	—
9.	—	Onna	Steenwijker- wold	D. WICHERSON	Steenwijk Onna III 11 post	boom (tree)	—
10.	(2)	Oosterhoek	Steenwijker- wold	F. M. v. PANTHA- LEON Baron VAN ECK	Oosterhoek I-152 „Huitze Bergstein” post-Gen- dringen	boom (tree)	—
11.	(24)	Rouveen	Staphorst	M. v. RENNES	B 36	boom (tree)	3
12.	(23)	Rouveen	Staphorst	J. BRAKKEN	C 91	boom (tree)	3
13.	(22)	Staphorst	Staphorst	E. JANSEN	F 76	boom (tree)	—

TABEL 5
Provincie Overijssel

Nummer (Number)		Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
1955	1950			Naam (Name)	Adres (Address)		
14.	(3)	Steenwijkerwold	Steenwijkerwold	W. BOSMA	de Bult 168 post Steenwijk	boom (tree)	4
15.	(25)	Werkhorst	Staphorst	H. MOES	N. 141 Huize „Ideal“	boom (tree)	4
16.	(4)	Zuidveen	Steenwijkerwold	L. VEEN	II-68 post Steenwijk	boom (tree)	—
17.	(38)	Wijhe	Wijhe	R. POL. rentmeester	„de Gelder“	boom (tree)	—
18.	(39)	Wijhe	Wijhe	R. POL. rentmeester	„de Gelder“	paal (pole)	—
19.	(21a)	Zalk	IJsselmuiden	F. v. DIJK	Broeksteeg 15	boom (tree)	—
20.	(7)	Wanneperveen	Wanneperveen	A. WILDEBOER	Veneweg 38	wagenrad op huis (wheel on roof)	—

OPMERKINGEN :

1. In het voorjaar 1955 werd het nest wel bezocht door ooievaars, welke er ook soms overnachtten.
3. In 1931 werd in het plantsoen te Genemuiden een nest opgericht. Ieder jaar werd het nest wel bezocht.
4. Het nest wordt bewoond door een solitair, die andere ooievaars, die bezit van het nest willen nemen, weert.
5. Slechts enige dagen in 1955 is een ooievaar bezig geweest met een nest te bouwen op de schoorsteen van het perceel C.P., Storkplein 35. Het nest werd niet voltooid en het dier is niet terug gekomen.
6. 2 Mei arriveerde de eerste ooievaar. Toen de tweede 14 dagen later kwam had de eerste al onbevuchte eieren gelegd, welke nu uit het nest gegooid werden. Nadien hebben de ooievaars rondgezworven en kwamen heel weinig op het nest.
7. Een of twee dagen werd het nest door 1 ooievaar bezocht. Verder niet bewoond.
9. In 1955 voor het eerst een nest in een boom. Te laat gekomen om te broeden.
13. In 1951-1952-1953 regelmatig gebroed. In 1954 bewoond door een solitair. In 1955 niet bewoond.
16. Tot en met 1953 regelmatig bewoond. Vanaf 1954 bewoond door een solitair.
17. Drie vreemde ooievaars vchten geregeld om het bezit van het nest. Het nest bleef uiteindelijk bewoond door een solitair.
18. In 1955 zijn de 4 eieren door vechten verloren gegaan.
19. De ooievaars hebben de 3 eieren uitgebroed en hebben ca. een week daarna de jongen uit het nest gegooid. Twee ervan zijn gevonden.
20. In 1954 twee eieren bij gevechten verloren gegaan. In 1955 niet bewoond.

TABEL 6
Provincie Gelderland

Nummer (Number)		Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
1955	1950			Naam (Name)	Adres (Address)		
1.	—	Duiven	Duiven	W. DRIESSEN	Meerstr.	paal (pole)	3
2.	(21)	Duiven	Duiven	Th. JANSEN	v. Dordtstr. D 64	paal (pole)	—
3.	(20)	Duiven	Duiven	P. VELDMAN	Eng D 114	boom (tree)	4
4.	—	Duiven	Duiven	Pastoor VOORBIJ	R.K. Pastorie	paal (pole)	—
5.	(31)	Neerijnen	Waardenburg	Baronesse VAN PAL- LANDT VAN WAARDENBURG EN NEERIJNEN	Kasteel Neerijnen	paal (pole)	4
6.	(15)	De Steeg	Rheden	Ch. J. d'ANCONA	Beekstr. 52 Velp	boom (tree)	—
7.		Twello	Voorst	Mr. J. P. SERVATIUS Boerderij Kol- kenstein	Terwolde	paal (pole)	—
8.	(18)	Westervoort	Westervoort	G. REINTEN	Wamerse- str.	paal (pole)	—
9.	(9)	Wilp	Voorst	Dr. ALBERT DAAN	„Het Schol” Wiipse- dijk 10	paal (pole)	—

OPMERKINGEN :

1. Dit nest werd in 1955 opgericht.
2. Het nest verkeert niet in een goede toestand. Bewoond door een solitair.
4. Dit nest in 1954 opgericht als een geschenk van het zangkoor aan de pastoor. Geen ooeveers geweest.
6. In 1955 werd het nest gedurende ca. 14 dagen door één ooeveer bewoond.
7. Hoewel nu en dan een tweede ooeveer in de buurt rondvlog en er één dag twee op het nest zaten, bleef de ooeveer toch alleen en vertrok vroeger dan normaal.
8. Volgens W. DRIESSEN werd dit nest enkele malen bezocht door de ooeveer van het nest van TH. JANSEN te Duiven.
9. Telkens na verloop van enkele weken werd het nest door één ooeveer bezocht, die soms enkele uren, soms enige dagen bleef (Dr. A. DAAN).

TABEL 7
Provincie Utrecht

Nummer (Number)		Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
1955	1950			Naam (Name)	Adres (Address)		
1.	(8)	Montfoort	Montfoort	C. DOESBURG	Hoogstr. A 27	schoorsteen (chimney)	—
2.	(4)	Utrecht	Utrecht	C. A. MULDER	Gageldijk 91	paal (pole)	3
3.	(7)	IJsselstein	IJsselstein	Verenigingsgebouw „Uzai”	Hofstr. 6	schoorsteen (chimney)	—

OPMERKINGEN :

1. Bij de storm van 18 Mei werd de helft van het nest afgerukt. Eén ei werd later

op de grond gevonden. Na de storm verdween één ooievaar, doch deze kwam na ruim een week terug. Om het nest is ook verschillende malen hevig gevochten, waardoor het broedsel geheel mislukt is. Het aantal daarbij verloren gegane eieren is onbekend.

2. In 1955 werd een nieuwe paal aangebracht.
3. In 1955 wel op het nest geweest, maar niet gebleven.

TABEL 8
Provincie Zuid-Holland

Nummer (Number)	Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Nestaand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
			Naam (Name)	Adres (Address)		
1.	Ameide	Ameide	Burgemeester C. LUIJENDIJK	Ned. Herv. Kerk	rond ijzeren nest op dak (roof)	-
2.	Bergambacht	Bergambacht		Ned. Herv. Kerk	dak (roof)	-
3.	(13) Nieuw- lekkerland	Kinderdijk	A. GORT	Molenstr. 228	paal (pole)	4
4.	(7) Leerdam	Leerdam	Burgemeester	Raadhuis	dak (roof)	3
5.	(11) Molenaars- graaf	Molenaars- graaf	N. HOUWELING	Ned. Herv. Kerk	in beugel op dak (roof)	3
6.	(10) Ottoland	Ottoland	A. A. v. BEUZEKOM	(A 65) Ned. Herv. Kerk	dak (roof)	-
7.	(4) Oudewater	Oudewater	gemeentebode C. F. HOOGENBOOM	stadhuis	nest in mand op schoor- steen (chimney)	-
8.	(5) Schoon- hoven	Schoon- hoven	N.V. Chem. Indu- strie en Han- delsmij Wed. HONDORFF- BLOCH en BRAET	Havenstr. 152	paal (pole)	-
9.	(6) Schoonre- woerd	Schoonre- woerd		Gemeente- huis	schoorsteen (chimney)	-
10.	(22) Sliedrecht	Sliedrecht	W. H. VOLKER	C 572	paal (pole)	-
11.	(26) Slikkerveer	Ridderkerk	Directie Scheeps- werf	B 41	paal (pole)	-
12.	(28) Woerden	Woerden	Pastorie H. Bona- ventura	(Rijn 60) R.K. Kerk	schoorsteen (chimney)	-

OPMERKINGEN :

1. Waarschijnlijk in verband met werkzaamheden aan de toren, is het ooievaarspaar verdwenen. Een week daarna werd weer een ooievaar vastgesteld; deze is later verdwenen.
2. Na beschadiging van het nest te Slikkerveer werd dit nest betrokken, maar klaarblijkelijk te laat om te broeden. Sinds 1937 onbewoond.
6. Dit jaar normaal gebroed. De jongen zijn slechts enkele dagen gevoed en zijn waarschijnlijk gestorven. Er is wel gedurende enige dagen gevochten met andere ooievaars, maar de jongen werden niet uitgeworpen.
7. Op 18 Mei is het nest door de storm van de mand gewaaid. De 3 jonge ooievaars lagen er dood naast.
8. Slechts gedurende enkele weken is het nest door 2 ooievaars bewoond geweest; daarna zijn zij niet meer gezien.
9. Op 29 April verscheen het mannetje, op 21 Juni het vrouwtje. Beide vogels zijn vaak gehele dagen weg.
10. „Twee ooievaars zijn een dag op het nest geweest en toen vertrokken. Daar ze

op een schoorsteen in de buurt zaten, dacht ik dat het nest niet in orde was. Ik heb de paal laten strijken en het nest vernieuwd, maar de vogels zijn niet terug gekomen". (W. H. VOLKER).

11. In 1955 is het nest bij een storm beschadigd, waarna de ooievaars waarschijnlijk naar Bergambacht vertrokken zijn.

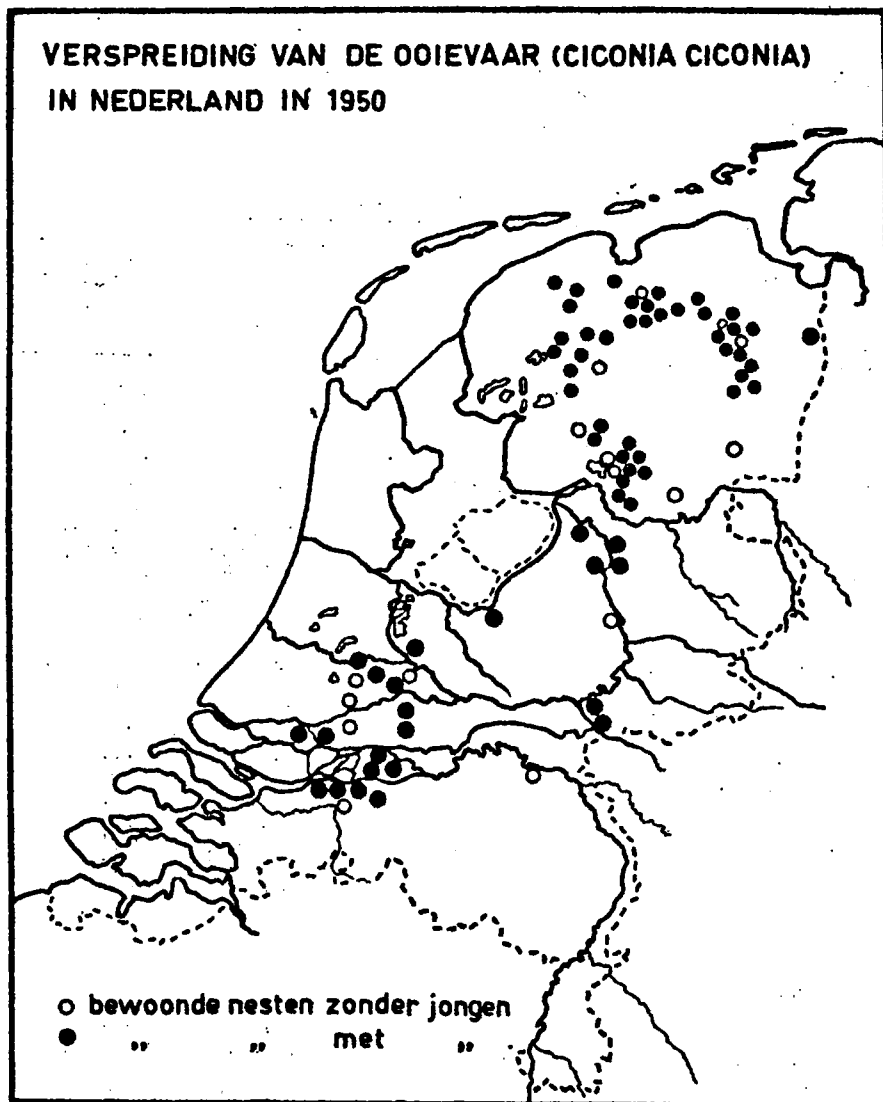
12. In 1955 is het maar enige dagen voorgekomen, dat er gelijktijdig 2 ooievaars op het nest aanwezig waren.

TABEL 9
Provincie Noord-Brabant

Nummer (Number)		Plaats (Locality)	Gemeente (Municipality)	Nadere aanduiding (Indication of exact locality)		Neststand (Type of nest)	Aantal jongen (Number of young) 1955
1955	1950			Naam (Name)	Adres (Address)		
1.	—	Almkerk	Almkerk	J. GROENEVELD	Prov.weg Z. 78 a	dak (roof)	2
2.	(15)	Almkerk	Almkerk	P. H. ROMBOUITS	Kruisstr. 1	dak (roof)	—
3.	(26)	Capelle	Sprang	A. COVÉ	Waspikse- dijk 1	paal (pole)	—
4.	(13)	Dussen	Dussen		Kasteel Raadhuis	schoorsteen (chimney)	3
5.	(9)	Eethen	Eethen	gemeentebode J. SCHILDERS	NH. Kerk, Meeuwen	dak (roof)	1
6.	(20)	's-Graven- moer	's-Graven- moer	F. M. VOLK	Hoofdstr 54	paal (pole)	—
7.	(29)	Lage Zwaluwe	Zwaluwe	Pastoor P. J. GOMMERS	op „de Olm”	boom (tree)	—
8.	(12)	Meeuwen	Eethen	gemeentebode J. SCHILDERS	Ned. Herv. Kerk, Eethen	dak (roof)	3
9.	(19)	Raams- donksveer	Raamsdonk	Mevr. M. D. v. D. MEER-v. D. MEER	Wilhelminalaan 15	paal (pole)	1
10.	(24a)	Terheyden	Terheyden	Ch. J. L. M. NELISSEN, notaris	Raadhuis- straat 5	paal (pole)	—
11.	(5)	Waalwijk	Waalwijk	J. GRAGTMANS	v. Bredero- delaan 1	paal (pole)	—
12.	—	Waspik	Waspik	Pastoor	Kerkstr. 1	paal (pole)	—

OPMERKINGEN :

1. Een inderhaast gemaakt daknest, bestemd voor een rondzwervend paartje ooievaars, waarschijnlijk het uit Dussen verdreven paar, waar evenals in 1954 twee paren waren aangekomen.
2. Drie eieren kapot, door gevechten. Eén jong uitgebroed, dat echter gestorven is.
3. Af en toe één ooievaar geweest. De laatste twee jaar wordt slechts één vogel vastgesteld.
4. Twee eieren zijn uit het nest geworpen. Zie 1.
6. Vogels laat aangekomen; het wijfje nog later dan het mannetje.
7. Een ooievaar is een dag gebleven.
8. Begin Augustus is een ooievaar uit het nest gevallen. Op 3 Augustus werd deze vogel met een gebroken poot naar het Dierenpark te Tilburg overgebracht.
9. Eén ei is later op de grond gevonden.
10. Nu en dan is enige dagen een paar ooievaars op het nest geweest, maar nestbouw werd niet vastgesteld.
11. Het nest was dit jaar niet bewoond, maar tegen het einde van het broedseizoen waren er 16 in de omgeving van het nest te zien! Iedere avond van 12—16 Augustus kwamen de ooievaars bij het nest overnachten.
12. Reeds 2 jaar één ooievaar, die eieren legde en broedde.

FIGUUR 1. Ooievaarsnesten in Nederland in 1950.

Distribution of nests of the white stork in the Netherlands in 1950

○ *nests from which, although occupied, no young fledged.*

● *nests in which young were successfully reared.*

FIGUUR 2. Ooievaarsnesten in Nederland in 1955.

Distribution of nests of the white stork in the Netherlands in 1955.

○ *nests from which, although occupied, no young fledged.*

● *nests in which young were successfully reared.*

OVERZICHT
(Summary of results)

Province (Province)	1950			1955			Verhouding ten opzichte van 1950 (= 100%) (Percentage of census 1955 as compared with 1950 = 100%)		
	Aantal bewoonde nesten (Total number of occupied nests)	Totaal aan- tal uitge- vlogen jongen (Total number of fledged young)	Gemiddeld aantal jongen per bevoond nest (Average number of young to occupied nest)	Aantal bewoonde nesten (Total number of occupied nests)	Totaal aan- tal uitge- vlogen jongen (Total number of fledged young)	Gemiddeld aantal jongen per bevoond nest (Average number of young to occupied nest)	Aantal bewoonde nesten (Total number of occupied nests)	Totaal aan- tal uitge- vlogen jongen (Total number of fledged young)	Gemiddeld aantal jongen per bevoond nest (Average number of young to occupied nests)
1. Groningen	14	39	2,8	6	8	1,3	42,9%	20,5%	46,4%
2. Friesland	12	30	2,5	10	11	1,1	83,3%	36,7%	44 %
3. Drenthe	17	43	2,5	13	26	2	76,5%	60,5%	80 %
4. Overijssel	11	24	2,2	10	17	1,7	90,9%	70,8%	77,3%
5. Gelderland	7	14	2	3	11	3,6	42,9%	78,6%	180 %
6. Utrecht	4	10	2,5	2	3	1,5	50 %	30 %	60 %
7. Zuid-Holland	8	14	1,75	7	10	1,4	87,5%	71,4%	80 %
8. Noord-Brabant	10	21	2,1	7	10	1,4	70 %	47,6%	66,7%
Totaal : (Total)	83	195	2,35	58	96	1,66	69,9%	49,2%	70,6%

SUMMARY

The results of a complete census of the breeding population of the White Stork (*Ciconia ciconia*) in the Netherlands, carried out in the year 1950 by the State Forestry Service, have been published by MÖRZER BRUIJNS and BRAAKSMA in *Beaufortia* 5, Nr. 45, April 15, 1955, p. 23—42.

A new census was performed during the year 1955; it is the intention to repeat the census from now on every year.

The results of the last census are even more alarming than those from 1950 (see table, p. 113). The number of occupied nests decreased from 83 nests in 1950 to 58 nests in 1955. The number of fledged young decreased from 195 in 1950 to 96 in 1955. Many nests, still occupied in 1950, were either in a state that they could no longer be used or they had vanished altogether in 1955. On the other hand some new nests have been erected in recent time, some of them yielding good breeding results. The data have been arranged in tables according to the provinces. Every nest is numbered. The numbers of the 1950 census are given in parentheses. Nests marked + means that the nest was occupied by a pair of birds, but that no young were fledged. Nests marked — means that the nest was not inhabited, or that it was visited irregularly or else occupied by one solitary bird. The number of young fledged is marked by a figure. A gale in the spring of 1955 destroyed 4 nests; 12 eggs got lost.

Fighting was reported frequently, the unfortunate result being that 3 young storks and at least 37 eggs got lost. These figures probably indicate that at present an insufficient number of nesting sites is available in the Netherlands. Therefore it seems worth while to try to erect new nests in localities where fighting has been frequently reported, and to repair those nests that have been visited, but remained unoccupied, owing to the poor state of the nest. In this connection Mr. W. DRIESSEN got most remarkable results with a newly erected nest, made according to a special method. This method should be used for the nests which we hope can be erected or repaired before the new breeding season. Surely the alarming decrease of the White Stork in the Netherlands is not primarily caused by housing problems, but a more appropriate condition and a greater number of nesting sites probably helps to prevent the yearly destruction of perhaps ten or twenty eggs or chicks.